

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Mevrouw drs. C.J. Schouten
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC 'S-GRAVENHAGE

BETREFT Aanbieding verkenning naar een landbouwakkoord

DEN HAAG

ONS KENMERK

BIJLAGE(N)

Geachte mevrouw Schouten,

Op 26 februari jongstleden heeft u de Sociaal Economische Raad (SER) gevraagd een verkenning uit te voeren naar de mogelijkheden voor een landbouwakkoord, met het oog op een langjarig economisch en ecologisch duurzaam toekomstperspectief voor de landbouwsector. Ook heeft u de SER gevraagd om als onderdeel van deze verkenning bij een breed scala aan relevante partijen te inventariseren welke verwachtingen en ambities men heeft en welke problemen en dilemma's men ervaart op weg naar een in alle opzichten duurzame landbouw. Daarmee heeft u gevolg gegeven aan de motie Bisschop, die de Tweede Kamer op 10 december 2020 heeft aangenomen.¹

Bijgevoegd vindt u de verkenning 'Naar duurzame toekomstperspectieven van de landbouw.' Namens de SER hebben kroonleden prof.dr.ir. Katrien Termeer en prof.dr.mr. Anna Gerbrandy in het kader van deze verkenning bijna vijftig consultatiegesprekken gevoerd met een grote verscheidenheid aan sectorpartijen in de landbouw, ketenpartijen, maatschappelijke organisaties en vertegenwoordigers van overheden. De betrokken organisaties bleken zeer bereid om hun inzichten, vragen en opvattingen te delen.

De SER concludeert in deze verkenning dat er nu actie moet worden ondernomen voor een transitie naar een landbouw die niet alleen economisch en ecologisch maar ook sociaal duurzaam zal zijn. De meerwaarde van een landbouwakkoord ligt daarbij in het vaststellen van langjarig voorspelbaar en coherent beleid, en herstel van vertrouwen. Het is raadzaam te streven naar een integraal en breed kaderakkoord, waarin zeven verschillende transitiepaden worden uitgewerkt om tot een duurzame landbouw te komen. De regering en het parlement bepalen daartoe vooraf de opzet en randvoorwaarden van het akkoordproces: het proces waarin een verscheidenheid aan partijen gezamenlijk tot een breed gedragen akkoord komt.

---

¹ Tweede Kamer (2020-2021) 35600 *Motie van het lid Bisschop*, nr. 43.

Een akkoordproces zal enige tijd vergen. De verkenning stelt vast dat er kwesties zijn waarover de politiek vooraf een knoop zal moeten doorhakken. Een daarvan is de stikstofproblematiek. Zoals u bekend is hebben de ondernemersorganisaties die binnen de SER zijn vertegenwoordigd vorige week samen met de Vereniging Natuurmonumenten en de Stichting Natuur en Milieu een aanpak voorgesteld die tot versnelde reductie van stikstofuitstoot moet leiden. Een dergelijke aanpak kan een relevante aanvulling zijn voor een landbouwakkoord, zolang op de langere termijn de integraliteit van de verschillende opgaven geborgd wordt.

Hoogachtend,

De Voorzitter van de Sociaal-Economische Raad,

Namens deze

Algemeen Secretaris
SER